

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.1.2006
KOM(2006) 27 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Det vestlige Balkan på vej mod EU: styrke stabiliteten og øge velfærden

DA

DA

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Det vestlige Balkan på vej mod EU: styrke stabiliteten og øge velfærden

På topmødet i Thessaloniki i juni 2003 mellem EU og landene på det vestlige Balkan bekræftede EU sin støtte til et europæisk perspektiv for landene på det vestlige Balkan¹. På topmødet godkendtes "Thessaloniki-dagsordenen", der omfatter foranstaltninger fra førtiltrædelsesprocessen, og man forpligtede sig til en fælles gennemførelse af dagsordenen.

På Det Europæiske Råds møde i juni 2005 bekræftede man på ny sit engagement i en fuld gennemførelse af Thessaloniki-dagsordenen, og gentog, at hvert lands fremskridt hen imod europæisk integration afhænger af dets indsats for at opfylde Københavnskriterierne og betingelserne i stabiliserings- og associeringsprocessen.

Næsten tre år efter topmødet i Thessaloniki er der sket en yderligere stabilisering i regionen det vestlige Balkan, ligesom der er sket fremskridt i retning af EU. Det europæiske perspektiv giver et stærkt incitament til politiske og økonomiske reformer og har ansporet til forsoning mellem regionens folk. Det er i EU's og i de involverede landes interesse, at denne proces fremskyndes. Dette vil hjælpe EU til at nå sine mål uden risiko for en fornyet manglende stabilitet i en direkte tilgrænsende region. En styrkelse af EU's politik for regionen, især inden for områder af fælles interesse, hvor der er et stærkt krav fra folk i regionen, såsom retfærdighed, frihed og sikkerhed, uddannelse og handel, udgør det bedste middel til at styrke processens troværdighed og mindske de politiske risici.

I de kommende måneder vil man stå over for store regionale udfordringer, efterhånden som processen omkring Kosovos status starter, og andre grundlæggende konstitutionelle spørgsmål kommer i offentlighedens søgelys. På et sådant tidspunkt er det særligt vigtigt, at gennemførelsen af Thessaloniki-dagsordenen kan virke som en opmuntring. Kommissionen vil fortsat støtte en stabilisering af regionen gennem stabiliserings- og associeringsprocessen og gennem bidraget til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik samt støtten til foranstaltninger under Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarspolitik i regionen.

Det østrigske formandskab planlægger at afholde en grundlæggende drøftelse af situationen på det vestlige Balkan under udenrigsministrenes uformelle møde den 10. – 11. marts i Salzburg. Dette vil være en god lejlighed til at bekræfte EU's mål og til at vedtage veje og midler til at styrke EU's indsats i regionen. EU's mål er at fremme stabilitet, sikkerhed og velfærd på det vestlige Balkan ved gradvist at integrere regionen i Europa.

Forud for mødet i Salzburg giver nærværende meddelelse en evaluering af udviklingen siden Thessaloniki, ligesom der fastlægges konkrete foranstaltninger til at styrke EU's politik og instrumenter i overensstemmelse med Kommissionens strategiske dokument af november 2005 om udvidelsen. Rådet konkluderede i december, at strategidokumentet udgør et godt grundlag for en drøftelse i 2006 af spørgsmål vedrørende udvidelsen. Medlemsstaterne opfordres til at godkende de foranstaltninger, der er fremlagt i nærværende dokument, og at sikre, at der gives den nødvendige støtte for at nå EU's mål i regionen.

¹ De lande, som er omfattet af stabiliserings- og associeringsprocessen og EU politik for det vestlige Balkan, er Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien samt Serbien og Montenegro, herunder Kosovo som defineret i FN's sikkerhedsrådsresolution 1244/99.

Tre år efter topmødet i Thessaloniki

Opnåede fremskridt og kommende udfordringer

I de sidste tre år har landene på det vestlige Balkan gjort betragtelige fremskridt, når det gælder stabilisering og forsoning, interne reformer og regionalt samarbejde. Som følge heraf er de rykket nærmere EU.

I de seneste måneder er der taget afgørende skridt: Der er indledt tiltrædelsesforhandlinger med Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har fået kandidatstatus, man er ved at afslutte en stabiliserings- og associeringsaftale med Albanien og er ved at indlede forhandlinger om en stabiliserings- og associeringsaftale med Serbien og Montenegro og Bosnien-Hercegovina. Den politiske proces, der skal føre til en beslutning om Kosovos fremtidige status, er blevet indledt. Denne udvikling viser, at regionens befolkninger og regeringer ønsker en bedre fremtid, hvor de er integreret i Europas politiske og økonomiske liv. EU har vist, at man står ved sit løfte om at støtte disse lande i dette forløb. Og der er ikke blevet rokket ved disse tilsagn inden for det seneste år.

Regionen står over for store udfordringer i den kommende periode, især med hensyn til processen vedrørende Kosovos status og Serbiens og Montenegros forfatningsmæssige situation. En effektiv behandling af disse spørgsmål kunne åbne vejen for hurtige fremskridt. En fiasko ville få alvorlige konsekvenser for de pågældende lande, for regionen og for den europæiske sikkerhed. En eventuel forfatningsreform i Bosnien-Hercegovina udgør en yderligere udfordring. EU har forpligtet sig til at bidrage til en løsning af disse spørgsmål om status og forfatninger i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder, ligesom man vil medvirke til at skabe forsoning, nå en højere grad af politisk modenhed i regionen og bevæge landene til at indse, at de hører hjemme i Europa.. EU vil fortsat styrke og koordinere sin indsats på stedet.

EU vil spille en aktiv rolle i processen omkring Kosovos status og har udpeget en repræsentant, der skal støtte FN's udsending for Kosovos status. EU's politik og indflydelse skal fuldt ud gøres gældende for at medvirke til en afbalanceret og bæredygtig aftale, der ikke kun giver fred og stabilitet til de direkte involverede parter, men til regionen som helhed. EU er også villig til at spille sin rolle i den internationale indsats, som vil være nødvendig, når der er taget en beslutning om Kosovos status. Kommissionen yder politisk og teknisk ekspertise i drøftelserne om Kosovos status; og Kommissionen vil skulle bære en stor del af ansvaret for at sikre et resultat, som giver Kosovo et europæisk perspektiv.

Regionen har gjort fremskridt med hensyn til en varig makroøkonomisk stabilitet og har øget sin konkurrenceevne, men fremskridtene er ujævnt fordelt, og der skal fortsat gøres en stor indsats.

Efterhånden som der sker fremskridt med hensyn til stabilisering og spørgsmålene vedrørende status, vil landene på det vestlige Balkan i stigende grad koncentrere sig om de reformer, der er nødvendige for at nå europæiske standarder. Den økonomiske og sociale dagsorden vil rykke i forgrunden, eftersom en svag økonomi, en høj arbejdsløshed og en utilstrækkelig social samhørighed udgør store problemer i hele området. EU-politikken for regionen bør fokusere mere på en afbalanceret og bæredygtig økonomisk udvikling, og også sårbare grupper og befolkningsgrupper bør nyde godt af den økonomiske vækst, ved at man bekæmper arbejdsløshed, social udstødelse og forskelsbehandling og ved at fremme den sociale dialog.

De europæiske partnerskaber/tiltrædelsespartnerskaberne, som blev vedtaget i december 2005 for landene på det vestlige Balkan, fastsætter prioriterede områder, som landene bør koncentrere indsatsen om på kort og mellemlangt sigt. Fremskridt med hensyn hertil og en tilfredsstillende gennemførelse af stabiliserings- og associeringsaftalerne bør give landene mulighed for at tage de skridt, som er fastlagt i Kommissionens strategidokument fra november 2005 vedrørende udvidelsen.

Gennemførelse af Thessaloniki-dagsordenen

De forpligtelser, EU har pålagt sig i Thessaloniki-dagsordenen, er som helhed nået eller er godt på vej. Landene på det vestlige Balkan har gjort betragtelige fremskridt med hensyn til deres forpligtelser i Thessaloniki-dagsordenen. Ikke desto mindre er det nødvendigt med en yderligere indsats for at få gennemført dagsordenen fra Thessaloniki.

Der er sket en styrkelse af den politiske dialog og samarbejdet inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik:

- *Det politiske forum EU/det vestlige Balkan* er blevet oprettet, og der er blevet afholdt årlige møder mellem udenrigsministrene, justitsministrene og indenrigsministrene. Årlige troikamøder på politisk direktorniveau er blevet afholdt i forbindelse med FN's generalforsamling. På disse møder har man i vid udstrækning nået de fastsatte mål. En stærkere fokusering på konkrete dagsordener og emner, der har mulighed for at blive gennemført, ville forbedre effekten af disse møder
- Landene på det vestlige Balkan er siden begyndelsen af 2004 blevet opfordret til at *tilslutte sig fælles holdninger, henvendelser og erklæringer* om spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvilket de har gjort i en lang række relevante sager
- *Der er blevet etableret en bilateral politisk dialog* med Bosnien-Hercegovina og Serbien og Montenegro med årlige troikamøder på ministerniveau, og dette komplementerer den politiske dialog, som allerede findes med Albanien, Kroatien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

Den i Thessaloniki-dagsordenen fastsatte styrkede EU-støtte til opbygning af institutioner og åbning af fællesskabsprogrammer og -agenturer for landene på det vestlige Balkan er blevet gennemført eller er godt på vej. Det samme gælder for en række handelsrelaterede foranstaltninger, deltagelse af landene på det vestlige Balkan i det europæiske charter for små virksomheder samt supplerende finansiel støtte. Der er også taget vidtrækkende skridt inden for området regionalt samarbejde. Situationen inden for disse områder og de kommende tiltag er beskrevet i nedenstående.

Der er etableret en regelmæssig økonomisk dialog mellem Kommissionen og de enkelte lande på det vestlige Balkan; dette forventes at blive udvidet til at omfatte Bosnien-Hercegovina til foråret. Der føres en lignende dialog med Kosovo.

Der har været markante fremskridt inden for området retfærdighed, frihed og sikkerhed, herunder også aktioner til bekæmpelse af organiseret kriminalitet, opbygning af institutionel kapacitet i retsvæsenet, et styrket politi- og retssamarbejde, en handlingsplan for narkotikahandel, foranstaltninger til bekæmpelse af hvidvaskning og ulovlig indvandring samt gennemførelse af de forpligtelser, der blev indgået på Ohrid-konferencen om grænsesikkerhed- og forvaltning. Mange af foranstaltningerne inden for dette område har fået støtte fra EU. Der er imidlertid brug for en styrkelse af indsatsen på dette område.

Der blev nedsat fælles parlamentariske udvalg i 2004 mellem EU og Kroatien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, og der har regelmæssigt været afholdt møder. Der har også været afholdt regelmæssige interparlamentariske møder med Albanien, Bosnien-Hercegovina, Serbien og Montenegro samt Kosovo.

EU har fortsat været aktiv i fredsbevarende missioner og i konfliktforebyggende foranstaltninger. EU har afløst NATO-ledede militæroperationer i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Bosnien-Hercegovina og har haft politimissioner i begge lande. På nær Kroatien har EU's overvågningsmissioner fortsat deres indsats i alle landene. Der har været særlige udsendinge for EU's generalsekretær og højtstående repræsentant i Sarajevo og i Skopje, og i november 2005 blev en person udnævnt til at være både chef for Kommissionens delegation og EU's særlige repræsentant i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

EU har været engageret i Kosovo siden starten på konflikten i 1999, hvor man har ydet en stor politisk og finansiel indsats for at skabe varig fred og demokrati og støtte Kosovos vej mod et demokratisk multietnisk samfund. EU har støttet De Forenede Nationers Mission i Kosovo (UNMIK), bl.a. ved at oprette den økonomiske søjle IV og ved at give støtte til missionens administrative udgifter. EU har arbejdet tæt sammen med de provisoriske selvstyreinstitutioner. EU's støtte til udvikling af Kosovo udgør til dato mere end 1,6 mia. EUR.

Kommissionens årlige rapporter, senest statusrapporterne, der blev vedtaget den 9. november 2005, giver detaljerede evalueringer både af fremskridt og tilbageskridt i stabiliseringen af regionen. Der er især brug for en større indsats med hensyn til flygtninges tilbagevenden, forsoning gennem uddannelse, social udvikling og kultur. I nogle lande er der endnu ikke opnået et fuldstændigt samarbejde med Det Internationale Krigsforbrydertribunal for det tidligere Jugoslavien. I nogle tilfælde har støtten til Den Internationale Straffedomstol, hvor alle landene på det vestlige Balkan er parter, ikke været i overensstemmelse med de relevante EU-beslutninger.

--II--

Stabiliserings- og associeringsprocessen blev styrket med Thessaloniki-dagsordenen og har vist sig at være en effektiv politisk ramme for EU's indsats på det vestlige Balkan. Som del af udvidelsesprocessen vil den fortsat udgøre rammen for disse landes vej mod Europa indtil den fremtidige tiltrædelse. Men gennemførelsen af processen inden for en række områder kræver en yderligere indsats, når man ser på de seneste erfaringer og på udfordringerne i fremtiden. Disse områder og forslag til kommende skridt er beskrevet i nedenstående.

Fjernelse af hindringer for handel og investeringer; fremme af den økonomiske og sociale udvikling

Udvikling af handel og investeringer afhænger på afgørende måde af politisk stabilitet, af det generelle økonomiske klima og af fremskridt med hensyn til reformer i det enkelte land og i regionen som helhed. Det er nødvendigt, at der skabes større makroøkonomisk stabilitet, og især at skattepolitikken og den monetære politik sigter på at sikre et klima, der bidrager til en støt vækst. Der skal gøres en energisk indsats for at gennemføre strukturreformer for at få markedet til at fungere bedre og for at forbedre konkurrenceevnen. Landene skal især sørge for, at der sker omstruktureringer og privatiseringer af statsejede virksomheder, at der oprettes velfungerende institutioner og et effektivt retssystem og en yderligere reform af arbejdsmarkedet. Det er først og fremmest forbedringer inden for denne mere brede ramme, som er afgørende. På trods af betydelige fremskridt skal der sættes yderligere fart i reformprocessen i regionen.

Stabiliserings- og associeringsaftaler samt autonome handelsforanstaltninger

I øjeblikket foregår der forhandlinger om stabiliserings- og associeringsaftaler, der skal etablere frihandel med EU, men forhandlingerne med Albanien, Serbien og Montenegro samt Bosnien-Hercegovina føres på forskelligt plan. Der er allerede indgået aftaler med Kroatien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. Stabiliserings- og associeringsaftalerne udgør en virksom drivkraft for integration på handelsområdet, indenlandske reformer og tilnærmelse til EU, ikke mindst på grund af bestemmelserne i aftalerne, der tilskynder til en lovmæssig tilnærmelse og opbygning af administrativ kapacitet.

De autonome handelsforanstaltninger, der finder anvendelse på det vestlige Balkan som helhed, giver mulighed for toldfri adgang til EU-markedet for praktisk talt alle produkter, der stammer fra regionen. Disse handelspræferencer har vist sig effektive og har bidraget til en gennemsnitlig årlig vækst på 8 % i eksporten fra det vestlige Balkan til EU (2000-2004). Foranstaltningerne blev for nylig forlænget til udgangen af 2010.²

De autonome handelsforanstaltninger udgør sammen med de relevante bestemmelser i stabiliserings- og associeringsaftalerne og i andre handelsordninger en gunstig ramme for udviklingen af handel mellem EU og regionen og fremmer således direkte investeringer fra udlandet i regionen og den økonomiske udvikling generelt.

Men for fuldt ud at kunne udnytte denne ramme skal landene gennemføre yderligere omstruktureringer af deres økonomier, blive mere konkurrencedygtige og styrke deres administrative kapacitet. En tilpasning inden for de vigtigste handelsrelaterede områder af EU-retten, især vedrørende standarder inden for told, industri, sundhed, plantesundhed og veterinærområdet, som krævet i henhold til de europæiske partnerskaber, vil spille en afgørende rolle i denne forbindelse. Kommissionen vil fortsat yde teknisk støtte til regionen inden for dette område.

Diagonal oprindelseskumulation

I Thessaloniki blev Kommissionen opfordret til at forberede en udvidelse af den paneuropæiske diagonale oprindelseskumulation til også at dække landene i regionen på en måde, der er forenelig med alle relevante fællesskabspolitikker og tager hensyn til landenes administrative kapacitet. Oprindelseskumulationsordningen for Europa er nu blevet udvidet til landene i Barcelona-processen, således at der er skabt en oprindelseskumulation for Europa og Middelhavslandene. En inddragelse af det vestlige Balkan i dette nye system udgør et strategisk mål for EU.

I betragtning af, at en inddragelse af nye parter nu ville medføre en forsinkelse af det nye system, er Kommissionen for tiden ved at forberede en zone for diagonal oprindelseskumulation mellem EU og de lande på det vestlige Balkan, som har en frihandelsaftale med EU; i øjeblikket er det Kroatien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. I betragtning af antallet af involverede parter og det høje niveau i den regionale integration skulle dette initiativ hurtigt give resultater. Som et næste skridt kunne landene på det vestlige Balkan tilslutte sig oprindelseskumulationen for hele Europa og Middelhavsområdet, så snart denne nye ordening viser sig operationel, i overensstemmelse med de principper og procedurer, som gælder for andre deltagere i ordningen, der ikke er EU-medlemmer.

² Rådets forordning (EF) nr. 1946/2005, EUT L 312/2005 af 14.11.2005.

Regional handelsintegration

Regional handelsintegration er af største betydning for det vestlige Balkan og udgør et meget vigtigt element i EU's politik for regionen.

Der er gjort store fremskridt i indsatsen for at udvide handelen i regionen det vestlige Balkan. Arbejdet med netværket af bilaterale frihandelsaftaler, som er oprettet under stabilitetspagten, er afsluttet. Bl.a. som følge heraf er den fælles handel steget væsentligt. Den interregionale handel er dog stadig mindre, end hvad der ville være muligt, og i nogle tilfælde har gennemførelsen af de bilaterale aftaler ikke været tilfredsstillende. Kommissionen er klar til at samarbejde med alle landene på det vestlige Balkan for at udpege enhver hindring for en problemfri gennemførelse af disse aftaler og for at overvinde disse hindringer.

På et møde i Sofia i juni 2005 tog sydøsteuropæiske handelsministre initiativ til en proces, der skal integrere det eksisterende netværk af bilaterale frihandelsaftaler i én enkelt regional frihandelsaftale, som skal indgås medio 2006 og træde i kraft i 2007. De enedes også om at gennemføre et program, der skal mindske eller fjerne ikke-toldmæssige handelshindringer, og at arbejde på en yderligere harmonisering af bestemmelser vedrørende handel med tjenesteydelser. Kommissionen støtter disse initiativer og vil fortsat give råd og teknisk støtte, for at den interregionale integration kan udvikle sig harmonisk samtidigt med den europæiske integration.

Optagelse i Verdenshandelsorganisationen (WTO)

Kommissionen støtter fuldt ud et medlemskab af Verdenshandelsorganisationen for Bosnien-Hercegovina og Serbien og Montenegro. Et sådant medlemskab er et vigtigt skridt i den økonomiske reformproces for ethvert land. Kommissionen vil fortsat yde teknisk støtte hertil.

Udbud i forbindelse med støtteinstrumenter

I overensstemmelse med en forpligtelse fra Thessaloniki er bestemmelserne og reglerne for EU-støtte blevet ændret for at give operatører fra det vestlige Balkan mulighed for at deltage i udbud, som iværksættes i forbindelse med førtiltrædelsesinstrumenter.³ Lignende bestemmelser er medtaget i Kommissionens forslag for det nye finansielle førtiltrædelsesinstrument (IPA) og ligeledes for det Europæiske Naboskabs- og Partnerskabsinstrument (ENPI), der skal dække EU's støtte til de østlige og mediterrane naboer.⁴

Små og mellemstore virksomheder

At skabe gunstige vilkår for små og mellemstore virksomheder er af stor betydning for en bæredygtig vækst i økonomierne på det vestlige Balkan. Reformindsatsen bør lægge særlig vægt på dette område.

Landene på det vestlige Balkan tilsluttede sig det europæiske charter for små virksomheder i forbindelse med topmødet i Thessaloniki. Regionens lande har høstet stor fordel af chartret, om end ikke alle i samme udstrækning.

I erklæringen fra Beograd, som blev vedtaget i oktober 2005, anmoder landene på det vestlige Balkan Kommissionen om at videreføre charter-processen ud over den treårige periode, som er aftalt i Thessaloniki-dagsordenen. Som svar vil Kommissionen i nært samarbejde med det

³ Rådets forordning (EF) nr. 769/2004, EUT L 123 af 21.4.2004.

⁴ KOM(2004) 627 og 628 endelig af 29.9.2004 (henholdsvis artikel 16 og 21).

østrigske formandskab, OECD og Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut forlænge processen i 2006 med mindst tre år mere.

Kommissionen støtter Den Europæiske Fond for Sydøsteuropa, der blev oprettet i december 2005 af internationale og nationale støttegivere, og hvis mål er at give yderligere udviklingshjælp, især til små og meget små virksomheder og private husstande via lokale finansieringsinstitutter. Kommissionen planlægger at bidrage med ca. 60 mio. EUR til fonden i 2006.

Dagsordenen fra Lissabon

Dagsordenen fra Lissabon skal gøre EU's økonomi mere konkurrencedygtig og videnbaseret samt støtte en bæredygtig udvikling og social samhørighed. Disse mål er også relevante for det vestlige Balkan. Regionen bør inddrages gradvist i gennemførelsen af disse målsætninger under hensyntagen til økonomiens udviklingsniveau og niveauet for tilnærmelse til EU. Målene for Lissabon udgør ikke ekstra kriterier eller økonomiske mål, men Kommissionen vil sikre sig, at dens politik i regionen også afspejler Lissabon-aktiviteterne, der kan anses som prioriterede områder i de europæiske partnerskaber/tiltrædelsespartnerskaberne. Landene på det vestlige Balkan bør således begynde at tage hensyn til målene fra Lissabon i deres reformer.

Socialpolitik, arbejdsmarkedspolitik og beskæftigelse

Fremme af social integration og almindelig integration, bl.a. ved at fokusere på de sårbare grupper og områder, der er blevet mest påvirket af økonomisk, social og etnisk uro, udgør et prioriteret område for det vestlige Balkan. Kommissionen opfordrer til udvikling af en social dialog i regionen, hvor man især sikrer sig, at arbejdsmarkedets parter konsulteres i forbindelse med den økonomiske omstillingsproces. Kommissionen afholdt et forum om social integration i Tirana i juni 2005 (i samarbejde med UNDP) og en konference på højt niveau om den sociale dialog i Skopje i oktober 2005. Det østrigske formandskab og Kommissionen afholder et uformelt møde for arbejdsministrene og arbejdsmarkedets partnere i landene på det vestlige Balkan i juni 2006 i Genève. Kommissionen vil fortsat give støtte til indsatsen inden for dette område.

Landereporter om den gennemførte beskæftigelsespolitik som led i Bukarest-processen under stabilitetspagten og oversigter over arbejdsmarkedet udarbejdet af Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut er vigtige i indsatsen for at øge landenes strategiske ekspertise og kapacitet. Kommissionen vil bygge på disse i udarbejdelsen af førtiltrædelsessamarbejdet inden for beskæftigelsesområdet.

Visa-politik og foranstaltninger til fremme af personers bevægelighed

I Thessaloniki fremhævede EU den betydning, befolkningerne og regeringerne på det vestlige Balkan tillægger en liberalisering af visaordningen. EU konstaterede, at fremskridt afhang af, om disse lande gennemførte større reformer inden for områder såsom en styrkelse af retsstaten, bekæmpelse af organiseret kriminalitet, korrupsion og illegal indvandring samt en styrkelse af landenes administrative kapacitet med hensyn til grænsekontrol og dokumentssikkerhed. Kommissionen har med de enkelte lande på det vestlige Balkan drøftet forudsætningerne for konkrete fremskridt med hensyn til disse spørgsmål; disse drøftelser

viste, at de nødvendige reformer vil kræve en meget stor indsats af de pågældende lande. En ophævelse af visakravet er et langsigtet spørgsmål.

I mellemtiden bør det være muligt at lette procedurerne for visumudstedelse, hvilket vil gøre rejser fra det vestlige Balkan til EU/Schengen-området nemmere.⁵ Medlemsstaterne og Kommissionen vedtog i december 2005 en fælles fremgangsmåde for at gøre udstedelsen af visa lettere som fastsat i Haag-programmet, der blev vedtaget i november 2004. Man vil se på problemerne sag for sag. Der vil blive taget hensyn til det særlige forhold mellem EU og visse lande, bl.a. deres status som kandidatlande eller potentielle kandidater til EU-medlemskab.

I sammenhæng hermed agter Kommissionen at indlede sonderende samtaler med det vestlige Balkan og som første land med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien i begyndelsen af 2006 med henblik på at forelægge Rådet et udkast til forhandlingsmandater for landene på det vestlige Balkan i løbet af året. Fremskridt i forhandlingerne om visalettelse vil blive knyttet sammen med forhandlinger om tilbagesættelsesaftaler med EU og med fremskridt i reformerne inden for relevante områder. Kommissionen planlægger også at fremlægge et forslag i foråret 2006, der bl.a. skal forenkle og fremskynde procedurerne for visumudstedelse på lokale konsulater.

Der er blevet gennemført særlige foranstaltninger for at fremme udveksling af forskere og studerende. Et direktiv, der gør det lettere for studerende fra tredjelande at få opholdstilladelse, blev vedtaget i december 2004, og et direktiv med tilsvarende bestemmelser for forskere blev vedtaget i oktober 2005.

Under afventning af gennemførelsen af direktivet om forskere i medlemsstaternes nationale lovgivning er der vedtaget en henstilling fra Rådet, som tilskynder medlemsstaterne til at anvende nogle dele af direktivet inden den endelige gennemførelse. En anden henstilling, der tager sigte på at lette forskeres kortvarige ophold i Schengen-området, blev vedtaget af Rådet i september 2005. I denne henstilling tilskyndes medlemsstaterne til allerede nu at tildele forskere visa til flere indrejser for det tidsrum, forskningsprojekterne løber, og at give afkald på visumgebyrer.

Kommissionen har fremsat et forslag om etablering af en lokal grænsetrafikordning ved medlemsstaternes ydre grænser. Under denne ordning kunne beboere i grænseregioner, herunder regioner langs EU's grænser med landene på det vestlige Balkan, få lov til at krydse grænsen med en lokal tilladelse til grænsetrafik uden krav om et visum. Den formelle vedtagelse af forslaget (i Europa-Parlamentet og Rådet) forventes at ske i februar 2006.⁶

Mennesker og institutioner bør gøres bekendt med den europæiske dagsorden

Deltagelse i Fællesskabets programmer og agenturer

Efter dagsordenen fra Thessaloniki og den efterfølgende meddelelse fra Kommissionen⁷ er lovgrundlaget for deltagelse af enkeltpersoner eller institutioner på det vestlige Balkan i *Fællesskabets programmer* nu på plads; rammeaftalerne indgået af EU med hvert enkelt land trådte i kraft medio 2005.

⁵ Kroatien er allerede på listen over lande, hvor der ikke kræves visa.

⁶ Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler for mindre grænsetrafik ved medlemsstaternes ydre landgrænser og om ændring af Schengen-konventionen [KOM (2005) 56 af 23.2.2005].

⁷ Meddelelse fra Kommissionen "Forberedelse af de vestlige Balkanlandes deltagelse i Fællesskabets programmer og agenturer" [KOM (2003) 748 af 3.12.2003].

En inddragelse i fællesskabsprogrammerne kan give landene på det vestlige Balkan mulighed for at få fodfæste i EU og lette udvekslingen af knowhow og eksempler på god praksis. Fra 2007, når de fleste fællesskabsprogrammer skal fornys eller gennemses, får landene på det vestlige Balkan mulighed for at engagere sig yderligere i fælles projekter inden for områder såsom miljø, energi, transport, forskning, kultur og medier osv.

Fællesskabsprogrammer er først og fremmest interne programmer til gavn for EU-borgerne og -institutionerne; udvidelsen af disse til at omfatte partnerlande er underkastet en række betingelser, herunder finansielle bidrag og administrativ kapacitet i partnerlandene. Derfor må landene hver især vurdere deres egne behov omhyggeligt og udvælge de programmer, som bedst matcher deres prioriterede områder, og som kan give en reel merværdi, især i form af europæiske partnerskaber. Gennemførelsen bør ske gradvist, og samtidig bør forberedelsen være meget omhyggelig.

Kommissionen har også fulgt sine forslag op om at inddrage det vestlige Balkan i aktiviteterne under Fællesskabets agenturer. Ud over et igangværende netværksarbejde for de vigtigste aktiviteter under Det Europæiske Miljøagentur vil Kommissionen fra 2006 støtte landenes arbejdsprogrammer gennem en række af Fællesskabets agenturer.⁸

Uddannelse og forskning

Samarbejdet mellem landene på det vestlige Balkan inden for området *uddannelse og forskning* har været omfattende i de senere år med et stort bidrag fra Kommissionen i flere programmer: Tempus (videregående uddannelser), Erasmus Mundus (stipendier til studerende), Youth, det sjette rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (FP6), aktiviteter i forbindelse med Det Fælles Forskningscenter og gennem arbejdet i Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut. Tempus-programmet havde et budget på 83 mio. EUR i tidsrummet 2001–2005 på det vestlige Balkan og gav støtte til stipendier og mobilitetsstipendier til op mod 250 studerende og mere end 1 000 lærere og undervisere hvert år til studier eller uddannelse i EU eller andetsteds i regionen. I 2003-2004 deltog 2 200 unge fra regionen i Youth-programmet, mere end dobbelt så mange som i de foregående tre år.⁹

En handlingsplan om forskning og teknisk udvikling, som blev udarbejdet efter topmødet i Thessaloniki i medlemsstaterne, kandidatlandene og landene på det vestlige Balkan, påpegede, hvordan forskning kunne bidrage til økonomisk udvikling og styrke integrationen og medvirke til en bedre integration af det vestlige Balkan i det europæiske forskningsområde. Fra 2002 til 2005 registrerede man, at ca. 120 forskningsenheder og institutioner fra landene på det vestlige Balkan havde deltaget i 51 projekter under FP6.

Det Fælles Forskningscenter har på workshopper og kurser i de seneste år uddannet nogle hundrede eksperter fra det vestlige Balkan og er begyndt at inddrage organisationer fra det vestlige Balkan i centrets europæiske forskningsnetværk og -projekter.

For at indfri forventningerne i regionen til en større indsats inden for disse sektorer, bl.a. med hensyn til antallet af stipendier, vil Kommissionen indlede konsultationer om et nyt sæt af retningslinjer for tidsrummet 2006-2010, og den agter at drøfte disse på mødet den 17. marts 2006 for undervisningsministrene og forskningsministrene fra EU og det vestlige Balkan. Denne konference vil også give medlemsstaterne lejlighed til at informere om deres bilaterale programmer og eventuelt at give tilsagn om en styrkelse af deres allerede store indsats.

⁸ Aktioner under Phare- og Cards-programmerne 2005.

⁹ På grundlag af det årlige gennemsnit.

Kommissionen vil gennemgå sine aktioner under Tempus og Erasmus Mundus og fra 2007 udvide mulighederne for læreres og studerendes mobilitet, både bachelorstuderende og kandidatstuderende. Som et første skridt vil der i Erasmus Mundus i 2006 være et særligt delprogram, der giver op til 100 studerende fra regionen mulighed for at gennemføre studier i kurser på postgraduatniveau i EU. Kommissionen vil også foreslå en ny stipendieordning for bachelorstuderende i Tempusprogrammet efter 2006. Med hensyn til de fællesskabsprogrammer, der afløser det nuværende Socrates- og Leonardoprogram efter 2006, vil man tilskynde til en gradvis inddragelse, tilpasset behovene og grænserne for hvert land, bl. a med hensyn til den udvidede administrative kapacitet, der bliver nødvendig for disse programmer. Kommissionen vil også skabe nye muligheder under Youth-programmet. Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut vil fortsat støtte partnerne i landene på det vestlige Balkan med at reformere deres uddannelsessystemer.

Med hensyn til forskning planlægger EU at videreføre og styrke sine foranstaltninger til fordel for forskningsmiljøet på det vestlige Balkan under det syvende rammeprogram for forskning og teknisk udvikling (2007 - 2013). Det nuværende frugtbare samarbejde mellem Det Fælles Forskningscenter og landene på det vestlige Balkan vil blive videreført. Kommissionen vil også undersøge, hvorledes man kan give forskningsmiljøet i regionen mulighed for at drage nytte af dette potentiale, og vil måske give støtte til opbygning af kapacitet til centre med et særligt højt niveau i regionen. For yderligere at integrere regionen i det europæiske forskningsområde overvejer Kommissionen at oprette en styringsgruppe, der kunne pege på konkrete behov og metoder til at imødekomme disse behov.

Forberedelse af administrationerne til den europæiske integration

Det er af afgørende betydning, at den administrative og retlige kapacitet i landene på det vestlige Balkan udvikles, samtidig med at man sikrer en hurtigt tilpasning til gældende fællesskabsret.

Partnerskabsprojekter omfatter langtidsudstationering af eksperter og rådgivere fra medlemsstaterne i mållandenes administrationer for at bidrage til en større administrativ og institutionel kapacitet. Antallet af sådanne projekter for det vestlige Balkan er steget fra 25 i tidsrummet 2000-2002 til 40 nye projekter i 2003-2005. I øjeblikket overvejer man at udvide dette partnerskabsinstrument til også at omfatte Kosovo.

Programmet for teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX) startede arbejdet i regionen i 2004, og i slutningen af 2005 var der blevet gennemført mere end 300 støtteaktioner, målrettet mod mere end 6000 tjenestemænd fra centraladministrationen, erhvervsorganisationer, retsvæsen eller parlamenternes forvaltning. Efter en første fase, der bestod af introduktionsseminarer i Bruxelles om fællesskabslovgivningen, og som omfattede flere lande, bruger man nu en mere efterspørgselsrelateret fremgangsmåde i regionen selv, som når ud til et større publikum.

Der er sket fremskridt i Kommissionens forberedende arbejde til oprettelse af en regional højere læreanstalt for reformer i den offentlige forvaltning, som fastlagt i Thessalonikidagsordenen. Den første undervisning i denne plan skulle starte inden udgangen af 2006.

EU vil videreføre sine programmer for bistand på told- og skatteområdet og vil overveje alternativer til disse på mellemlang og lang sigt, der vil styrke de lokale administrationers selvstændige ansvar.

Støtte til frie, uafhængige og professionelle medier

Udvikling af frie, uafhængige og professionelle medier udgør et afgørende element for et vestligt Balkan med stærk stabilitet og fungerende demokratier. En øget bevidsthed om europæiske mediestandarder i regionen og en fremskyndelse af nødvendige reformer inden for mediesektoren er vigtige prioriterede områder.

Kommissionen har i samarbejde med Europarådet startet et regionalt initiativ til en mediereform i 2004, der skal samle regeringsrepræsentanter, mediekontrollerende instanser, de offentlige tv- og radiostationer samt andre involverede. Hidtil har der været afholdt tre regionale møder (i Beograd og i Skopje i 2004 og i Sarajevo i 2005). I forbindelse med dette initiativ har landene i det vestlige Balkan underskrevet protokoller om et samarbejde mellem deres mediekontrollerende instanser og deres offentlige tv- og radiostationer. Kommissionen vil følge dette regionale initiativ op i 2006 og støtte landene i deres indsats for at nå europæiske standarder.

Regionalt samarbejde

Der er registreret markante fremskridt inden for det regionale samarbejde¹⁰. Landene er sig i stigende grad bevidst, at regionalt samarbejde ikke kun er en væsentlig del af EU's betingelser, men at det er i deres egen interesse, og at det allerede har givet håndgribelige resultater. Der er kommet en større forståelse for sammenhængen mellem regionalt samarbejde og den europæiske integrationsproces.

Siden topmødet i Thessaloniki er der sket fremskridt med hensyn til dagsordenen for det regionale samarbejde, hvor stabilitetspagten og andre regionale initiativer har ydet et værdifuldt bidrag. Samarbejdet understøttes nu af en række centre med hjemsted i regionen, hvilket afspejler et øget selvstændigt ansvar – transportobservatoriet i Beograd, udvalget for floden Sava i Zagreb, energisekretariatet i Wien, det regionale center i Skopje for det regionale initiativ vedrørende indvandring, asyl, og flygtninge, osv.

Nu er det vigtigt at sikre gennemførelsen af det, som der er blevet taget initiativ til, at fokusere på konkrete resultater og at tage en række af de udfordringer op, som ligger forude. Nærmere bestemt drejer det sig om:

- *En tilbagevenden af flygtninge* har længe været et vigtigt spørgsmål i en regional sammenhæng; dette spørgsmål er nu trådt ind i en ny fase med erklæringen fra Sarajevo af januar 2005, hvor Bosnien-Hercegovina, Kroatien og Serbien og Montenegro med støtte fra Kommissionen og andre internationale parter har forpligtet sig til at gøre en fælles indsats for at løse dette problem inden udgangen af 2006
- Inden for området *retfærdighed, frihed og sikkerhed* er der blevet gennemført mange initiativer til bekæmpelse af organiseret kriminalitet og vedrørende grænsekontrol. De vigtigste udfordringer i den kommende periode omfatter: en yderligere styrkelse af politiets og toldvæsenets kapacitet i det grænseoverskridende samarbejde, støtte til det sydøsteuropæiske samarbejdsinitiativs regionale center for bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet og opbygning af et operationelt regionalt retssamarbejde i sager om organiseret kriminalitet og korruptionsrelaterede forbrydelser. Det regionale projekt for asyl, indvandring og visapolitik, som for nylig er afsluttet, bør nu følges op med de nødvendige foranstaltninger på nationalt niveau

¹⁰ Regionalt samarbejde vedrørende handel er omhandlet i ovenstående.

- *Det parlamentariske samarbejde* er blevet væsentligt forbedret med den nyetablerede konference for udvalget om europæisk integration af parlamenterne på det vestlige Balkan samt det parlamentariske forum i Cetinje. En udarbejdelse af en fælles strategi for de sydøsteuropæiske parlamenter med fokus på EU-integrationen er det næste skridt for at give en parlamentarisk dimension til en omfattende ramme med politisk vejledning for samarbejdsaktiviteter
- *Energiområdet* står for en yderst opmuntrende udvikling med "Athen-processen," som mandede ud i underskrivelsen af traktaten om et energifællesskab den 25. oktober 2005 mellem EU og partnerne i regionen, og som danner grundlag for et fælles reguleringsområde for energi. Traktaten, der endnu ikke er ratificeret, kunne træde i kraft i første halvdel af 2006 og muliggøre en gennemførelse heraf. EU vil i stigende grad fokusere på en sikring af forbindelserne med internationale energinetværk, herunder rørledninger, i regionen
- Der har været fremskridt i samarbejdet om *transport* på land på grundlag af aftalememorandummet om det regionale sydøsteuropæiske basistransportnet, som blev underskrevet i juni 2004. Initiativet til en aftale om et fælles europæisk luftrum blev taget af landene i regionen og Europa-Kommissionen i december 2005, og man vil om kort tid indlede procedurerne for underskrivelsen heraf
- Der er blevet etableret et regionalt miljøsamarbejde, hvor Kommissionen spiller en afgørende rolle i udviklingen af det regionale genopbygningsprogram på miljøområdet, som giver en ramme for miljøaktioner på regionalt niveau. Alle landene i regionen er inddraget i denne proces og ligeledes overensstemmelses- og håndhævesnettet på miljøområdet med henblik på tiltrædelse (ECENA).
- Kommissionen bidrager til *beskyttelse og bevarelse af kulturarven* på det vestlige Balkan gennem programmet for beskyttelse og bevarelse af kultur- og naturarven i Sydøsteuropa, som Kommissionen organiserer i fællesskab med Europarådet. Mere end 160 monumenter og mindesmærker vil blive restaureret og/eller genoprettet under denne ordning. I Kosovo finansierer Kommissionen restaureringen af religiøse mindesmærker, som blev ødelagt under voldshandlingerne i marts 2004.

EU's engagement i det regionale samarbejde vil blive intensiveret fremover, da det regionale samarbejde hænger tæt sammen med den europæiske integration. Regionen som helhed er gradvist ved at blive inddraget i vigtige europæiske politikker inden for områder som handel, retfærdighed, frihed og sikkerhed (jf. ovenstående), transport, energi og grænseoverskridende samarbejde. Kommissionen yder allerede nu et afgørende bidrag inden for adskillige områder og er klar til et stærkere engagement, i første række inden for områder, hvor det regionale samarbejde bidrager direkte til og er uomgængeligt nødvendigt for dagsordenen for den europæiske integration.

I de seneste seks år er der sket dybtgående ændringer i regionen, ikke mindst med hensyn til fremskridt i regionens vej mod EU. Tiden er nu kommet til at overlade regionen et selvstændigt lokalt ansvar for det regionale samarbejde og at se på stabilitetspagtens rolle. En glidende overgang bør sikre en videreførelse af vigtige funktioner i stabilitetspagten med en klar fastsættelse af prioriterede områder og en strømlining af ordningerne. Man kunne forestille sig en vigtigere rolle for Den Sydøsteuropæiske Samarbejdsproces, som på topmødet i Thessaloniki blev anerkendt som regionens talerør. For at kunne overtage denne rolle skal Den Sydøsteuropæiske Samarbejdsproces revideres. Kommissionen arbejder tæt sammen med den regionale pagt og andre aktører med henblik på de beslutninger, der skal tages i det regionale Sydøsteuropa-panel i maj 2006.

Finansiell støtte

EU's finansielle hjælp til landene på det vestlige Balkan som led i Cards-programmet skal støtte landenes indsats for at styrke politiske og økonomiske reformer og udviklingen på vej mod et EU-medlemskab. Som kandidatland har Kroatien siden 2005 nydt godt af førtiltrædelsesstøtte under Phare-, Ispa- og Sapard-programmerne. Den Europæiske Investeringsfond giver lån til infrastrukturprojekter. De europæiske partnerskaber og tiltrædelsespartnerskaberne udgør det vigtigste grundlag i forbindelse med støtten under Cards-programmet og i forbindelse med førtiltrædelsesinstrumenterne.

EU-støtten til regionen har et stort omfang. I tidsrummet 2000-2006 er støtten til regionen på i alt 5,4 mia. EUR. Den Europæiske Investeringsbank giver lån til et beløb på 2,0 mia. EUR. Pr. indbygger og som andel af de modtagende landes BNP hører denne støtte til den højeste, som modtages af EU's partnere. Selv om støtten til regionen var af stort omfang i begyndelsen af dette tiår for at løse opgaven med genopbygning og genbosætning efter konflikten, er det nuværende støtteniveau fortsat højt. Kommissionen har en reform i Kosovo som et prioriteret område, og har derfor tildelt dette område endnu et beløb på 25 mio. EUR til anvendelse i 2006. I tidsrummet 2000 – 2006 har EU også ydet en ekstraordinær makrofinansiell støtte på i alt 873 mio. EUR til alle landene i regionen på nær Kroatien.

Det nye førtiltrædelsesinstrument (IPA), der afløser de nuværende førtiltrædelsesinstrumenter og Cards-programmet fra 2007, dækker støtte til kandidatlande og potentielle kandidatlande. Instrumentet vil således forenkle et lands overgang fra en status til en anden, når dette vedtages af Rådet. Elementerne i instrumentet, der finansierer overgangen og opbygningen af institutioner samt regionalt og grænseoverskridende samarbejde, er åbne for potentielle kandidatlande og kandidatlande. De øvrige tre elementer (finansiering af regionale og menneskelige ressourcer samt udvikling af landdistrikter) udgør en forløber for Fællesskabets strukturfonde og forudsætter et højt niveau i finansforvaltningens kapacitet tilpasset EU-systemet og er derfor forbeholdt kandidatlande. En overgang til status af kandidatland vil give adgang til de tre "struktur"-elementer i førtiltrædelsesinstrumentet (IPA), selv om dette ikke automatisk indebærer et øget støtteniveau for det pågældende land.

Støtte inden for områderne infrastruktur, regional udvikling samt arbejdsmarkeds- og socialpolitik vil også stå til rådighed for potentielle kandidatlande som led i opbygningen af institutioner. En sådan støtte vil i starten blive styret centralt af Kommissionen. Ud over det nye tiltrædelsesinstrument (IPA) kan det blive nødvendigt med andre instrumenter (f.eks. stabilitetsinstrumentet) for at tage udfordringer med hensyn til sikkerhed i regionen op. Yderligere makrofinansiell støtte kan også være påkrævet i særlige tilfælde. En indsats for Kosovo vil nok vise sig at være nødvendig.

Kommissionen er fortsat fast besluttet på at støtte det vestlige Balkan med passende midler. EU må sikre sig, at de politisk prioriterede områder for det vestlige Balkan understøttes af en tilsvarende hjælp i forbindelse med de kommende finansieringsoverslag.

I takt med at der sker et skift på det vestlige Balkan fra genopbygning til økonomisk udvikling og integration, spiller støtte i form af lån fra internationale finansieringsinstitutioner (EIB, EBRD, Verdensbanken, Den Internationale Valutafond osv.) en større rolle. Beslutningen om at øge Den Europæiske Investeringsbanks eksterne lånemandat (fra 1,6 til mere end 3 mia. EUR) er f. eks. et vigtigt signal. Kommissionen vil fortsat søge et tæt samarbejde med andre bilaterale og internationale bidragsydere for at styrke synergieffekten, som det sker i koordineringen af infrastrukturprojekter i samarbejde med Verdensbanken.

Dialog med civilsamfundet

På baggrund af erfaringerne med den seneste udvidelse besluttede Rådet i december 2004, at EU skulle indlede en intensiv politisk og kulturel dialog med kandidatlandene, og i juni 2005 vedtog Kommissionen en meddelelse med forslag til fremme af dialogen med civilsamfundet i Tyrkiet og Kroatien og med inddragelse af især arbejdsmarkedsparterne og Ngo'er¹¹; et relateret projekt for Kroatien vil blive finansieret af Phare-programmet 2006.

Kommissionen foreslår nu at udvide dialogen med civilsamfundet til alle landene på det vestlige Balkan. Ud over de forslag, der er fremlagt i Kommissionens meddelelse vedrørende kandidatlande, vil den lægge særlig vægt på dialogen mellem civilsamfundene på det vestlige Balkan. Der bør gøres en særlig indsats for at fremme udviklingen af civilsamfund i hvert land og af en kultur med konsultation af civilsamfundet.

--III--

Konklusioner

Rådet og Europa-Parlamentet opfordres til at tage følgende konklusioner ad notam. Stabilitet, sikkerhed og stigende velstand på det vestlige Balkan udgør et højt prioriteret område for EU. En fornyet bekræftelse af landenes europæiske perspektiv vil være af særlig betydning i forbindelse med processen omkring Kosovo's status, og når andre konstitutionelle spørgsmål i regionen tages op.

Den fælles dagsorden, som blev vedtaget af EU og landene på det vestlige Balkan i 2003 på topmødet i Thessaloniki, er i vid udstrækning blevet realiseret, og der sker fortsat fremskridt. En yderligere indsats for at fremme målene vil give endnu flere resultater. Den økonomiske, arbejdsmarkedsmæssige og sociale dagsorden og reformer for at nå europæiske standarder er nu af særlig stor betydning.

- Redskaber til at fremme af handel, investeringer og økonomisk og social udvikling:
- Stabiliserings- og associeringsaftaler er ved at blive forhandlet med Serbien og Montenegro og Bosnien-Hercegovina, og lignende forhandlinger er ved at blive indgået med Albanien. De autonome handelsforhandlinger er blevet forlænget til 2010
- Kommissionen vil udarbejde en zone for diagonal oprindelseskumulation mellem EU og de lande i regionen, som har en frihandelsaftale med EU, men en inddragelse af disse lande i ordningen for hele Europa og Middelhavsområdet er fortsat EU's mål som et næste skridt
- Kommissionen støtter en hurtig indgåelse af en regional frihandelsaftale og vil give vejledning og teknisk støtte hertil
- Kommissionen vil forberede gennemførelsen af traktaten om energifællesskabet, hvor planen er, at den skal træde i kraft i første halvdel af 2006
- Processen i forbindelse med det europæiske charter for små virksomheder vil blive genlanceret, og Kommissionen vil bidrage finansielt til Den Europæiske Fond for Sydøsteuropa
- Målene i dagsordenen fra Lissabon vil indgå i EU's politik for regionen, og landene opfordres til at tage hensyn til disse mål i deres reform- og handlingsplaner

¹¹ KOM (2005) 290 endelig af 29.6.2005.

- Kommissionen vil fortsat støtte aktiviteter til fremme af social integration, integrering og den sociale dialog
- Kommissionen vil fremlægge initiativer til visalettelser i 2006. Foranstaltninger, som skal gøre det lettere for forskere og studerende at rejse, og som skal lette den lokale grænsetrafik langs EU's grænser med landene på det vestlige Balkan, er ved at blive gennemført
- Der vil ske en yderligere stigning i antallet af stipendier, der gives til bachelor-studerende og kandidatstuderende samt forskere fra regionen gennem en række EU-finansierede programmer og institutioner. Borgere og institutioner på det vestlige Balkan bør tilskyndes til i stigende grad at deltage i fællesskabsprogrammer og i aktiviteter under EU-agenturer. De bør især udnytte de nye muligheder, der opstår i 2007 med fornyelsen af mange af disse programmer
- Støtten til opbygning af institutioner vil blive styrket ved hjælp af partnerskaber og programmet for teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX). En ny regional højere læreanstalt for videregående uddannelser inden for offentlig forvaltning forventes at begynde sin undervisning i 2006
- Landene på det vestlige Balkan bør påtage sig et større selvstændigt ansvar for det regionale samarbejde. Der bør ske en gradvis overførsel af ansvarsområder i stabilitetspagten til organer med hjemsted i regionen. Prioriterede områder i tiden fremover er handel, flygtninges tilbagevenden, parlamentarisk samarbejde, energi, transport, miljø, området retfærdighed, frihed og sikkerhed samt beskyttelse og bevarelse af kulturarven
- EU bør sikre, at de politiske prioriterede områder for det vestlige Balkan modsvares af en tilsvarende støtte i de kommende finansieringsoverslag. Med det nye instrument for førtiltrædelsesstøtte kan der også gives støtte til infrastruktur, regional udvikling og arbejds- og socialpolitik til potentielle kandidatlande gennem den del af IPA (det nye førtiltrædelsesinstrument), som vedrører opbygning af institutioner
- Dialogen med civilsamfundet, som Kommissionen har indledt i kandidatlandene, vil blive udvidet til det samlede vestlige Balkan.